

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 28. juni 2024

Orientering nr. 11/2024

Undersøger en evt. overtagelse af landslægeembedet

Landsstyret og regeringen har nedsat en fælles embedsmandsarbejdsgruppe, som bl.a. skal afdække forskellige forhold mhp. at bidrage til et grundlag for de færøske myndigheders beslutning om evt. at overtage landslægeembedet. Arbejdsgruppen, der netop har afholdt sit første møde på Færøerne, skal efter planen mødes endnu to gange i år, og arbejdet skal være afsluttet i indeværende år.

Den tidligere lagmand, Bárður á Steig Nielsen, Sambandsflokkurin, er imod en overtagelse og påpeger, at landslægeinstitutionen er en del af ”Styrelsen for patientsikkerhed”, som besidder en stor specialviden inden for mange områder, og som varetager betydningsfulde opgaver inden for sygehusvæsenet. Vi bør altid tænke på, hvad der tjener det færøske folk bedst, og hvilke stordriftsfordele, som der er med samarbejdet, frem for at sende nye regninger til borgerne. En overtagelse vil være for dyr. Man bør spørge sig selv om, hvad der bliver bedre ved en overtagelse, udtaler den tidligere lagmand.

Forslag til Færøernes første integrationslov sendt i høring

Torsdag den 20. juni 2024 blev landsstyrets forslag til integrationslov sendt i høring. De seneste 20 år er andelen af befolkningen med udenlandsk statsborgerskab steget fra 1,6 pct. til 5,8 pct., og særlig de seneste år har væksten været stor. Den nye lov vil fastsætte rammerne for integrationsindsatsen på Færøerne. Der er blandt andet tale om informationsmøder, tilbud om sprogkurser m.v. og individuelle samtaler med myndighederne. Krav i forhold til permanent opholdstilladelse vil blive fastsat ved bekendtgørelse, og i lovens bemærkninger fremgår det, at der vil blive stillet krav om at bestå en prøve i færøsk. Lovforslaget forventes at blive fremsat i Lagtinget i løbet af efteråret.

224 folkeskoleelever med udenlandsk baggrund

Antallet af elever i folkeskolen med et andet statsborgerskab end dansk, og som ikke har færøsk som modersmål, er steget betydeligt de senere år, fremgår det af skulabladid.fo. Særligt er antallet af elever fra lande uden for Norden og Europa steget. Nye tal viser, at 224 elever i folkeskolen har udenlandsk baggrund, heraf stammer 113 børn fra lande uden for Europa, og af disse stammer 74 fra Asien. For 15 år siden var der registreret 21 børn fra lande uden for Europa.

Sjálvstýri-partiet vil gøre et sidste forsøg på at komme i Lagtinget

Det lille parti Sjálvstýri har afholdt landsmøde, hvor blandt andet partiets vanskelige situation blev drøftet. Partiet har ikke opnået repræsentation i Lagtinget ved de sidste to lagtingsvalg og er heller ikke repræsenteret i by- og bygderådene. Partiets formand Sámal Petur í Grund siger til KVF, at partiet skal skærpe sin profil og vise, hvad partiet vil, hvis det kommer i Lagtinget, ligesom partiet har brug for nogle gode politiske kræfter til at føre partiet frem. Formanden udtaler endvidere, at såfremt partiet ikke opnår repræsentation i Lagtinget ved næste lagtingsvalg, er det tvivlsomt, om partiet genopstiller.

Det færøske elektroniske kørekort bør også kunne bruges i Danmark

Som det fremgik af Orientering nr. 10/2024 kan et færøsk elektronisk kørekort ikke anvendes i Danmark, ligesom et dansk elektronisk kørekort ikke kan anvendes på Færøerne. MF Anna Falkenberg, Sambandsflokkurin, har nu afholdt møde med transportminister Thomas Danielsen, som oplyser, at den danske regering er villige til at etablere en ordning, hvorefter færøske elektronisk kørekort bliver godkendt i Danmark og omvendt.

Færøerne har indgået aftale om makrelfiskeri

Af pressemeddelelse af 17. juni 2024 fra landsstyreområdet for fiskeri fremgår det, at Færøerne, Storbritannien og Norge samme dag har underskrevet en aftale om fordeling af makrelkvoter. Landsstyremand for fiskerianliggender Dennis Holm har godkendt aftalen efter at have rådført sig med Lagtingets Udlandsudvalg. Ifølge aftalen får Færøerne 12 pct. af TAC (Total Allowable Catch), der er en reduktion i forhold til makrelaftalen fra 2014, hvor den færøske andel var på 12,6 pct. Herudover får Færøerne ret til at fiske 35 pct. af sin andel i britisk farvand og 40 pct. af sin andel i norsk farvand, hvilket er en stigning fra hhv. 30 pct. og 35 pct. Landsstyremanden oplyser, at adgangen til at kunne fiske makrel særligt i britisk farvand, men også i norsk farvand, har stor betydning for de færøske fiskeskibe. Skibene har nu mulighed for at kunne fiske en stor del af makrellen, når den er bedst egnet til konsum, hvilket har stor betydning for prisen. Landsstyremanden finder, at aftalen har stor betydning ikke kun for at bevare makrelbestanden, men også for at fremtidssikre færøsk makrelfiskeri. Han håber, at det med tiden også må lykkes at indgå aftale med EU, Island og Grønland.

Efterfølgende har KVF oplyst, at EU ikke er tilfreds med den indgåede aftale. EU har en aftale med Storbritannien om, at EU skal have ca. halvdelen af de kvoter, som Storbritannien får i forbindelse med kyststatsforhandlingerne. Ifølge EU påvirkes EU's andel af kvoterne samlet set negativt som følge af aftalen mellem Storbritannien, Færøerne og Norge.

Generaldirektør i EU's Generaldirektorat for hav- og fiskerianliggender (DG MARE), Charlina Vitcheva, har på den baggrund haft møde med landsstyremanden for fiskeri. Landsstyremanden oplyser, at der var tale om et godt møde, og at en evt. uoverensstemmelse skal løses direkte mellem Storbritannien og EU.

De store færøske banker er fortsat SIFI-banker

Finanstilsynet, som hvert år undersøger, om færøske banker opfylder kravene til at være en SIFI-bank (systemisk vigtig finansiel institution), har oplyst, at både Betri Banki og Føroyar Banki fortsat opfylder kravene hertil.

Aftale om universitetssygehus

Færøernes Universitet (Fróðskaparsetur Føroyar) og det færøske sygehusvæsen (Sjúkrahúsverkið) har den 26. juni 2024 underskrevet en samarbejdsaftale om et universitetssygehus på Færøerne. Formålet med aftalen er at udvikle forskning, videreuddannelse og undervisning inden for sundhedsområdet. Endvidere skal aftalen være med til at styrke kvaliteten i tilbud om forebyggelse, diagnostik, behandling, pleje og genoptræning til gavn for patienterne.

Stor konference om tang

En netop afholdt konference på Færøerne, hvor 200 personer fra 23 forskellige lande var samlet, viser udviklingspotentialer i tangproduktion, udtaler direktør i Ocean Rainforest Ólavur Gregersen til KVF. Tang er et område, der bliver forsket meget inden for, og Ólavur Gregersen ser store muligheder for tangproduktion i den vestlige del af verdenen. Ocean Rainforest producerer tang til især to store kunder, hvoraf den ene bruger tangen i kosmetik og til kosttilskud, og den anden kunde bruger tang som et

sundhedstilskud til svinefoder. Ólavur Gregersen oplyser, at man på Færøerne har gode muligheder for tangproduktion, bl.a. fordi vandtemperaturen, som er konstant hele året, og andre forhold give gode vækstbetingelser for tang. Direktøren oplyser, at Ocean Rainforest har planer om at udvide produktionen, og oplyser, at firmaet netop har indsendt en ansøgning om at bygge et en ny bygning i Norðragøta.

D.M. Kongens og Dronningens besøg til Færøerne udsat

Som følge af den omfattende strejke på Færøerne, omtalt i Orientering nr. 8, 9 og 10/2024, valgte lagmanden at udsætte Kongeparrets besøg på Færøerne, som efter planen skulle have fundet sted fra den 9.-11. juni 2024. Ny dato for besøget er nu offentliggjort på lagmandskontorets hjemmeside og efter planen besøger Kongeparret Færøerne i perioden fra den 11.-13. juni 2025.

Restaurant Koks mister sine to Michelinstjerner

Den færøske restaurant Koks, som for snart tre år siden flyttede til Illimanaq i Grønland, har mistet sine to Michelin-stjerner ved dette års prisuddeling, som fandt sted sidst i maj måned. Fremtiden for Koks er uvis, men det er besluttet, at dette år er Koks' sidste år i Grønland. Planen er derefter at vende tilbage til Færøerne, men det er fortsat ikke lykkedes for restauranten at finde et permanent sted på Færøerne.